

Omnis illi, qui habitu Religioso assumptu Monialium servitiis sunt mancipati, & pro ille eleemosynas querunt, dummodo vivant propè Monasterium, earum more. Item Laici, qui habitu Clericali incedentes, inserviunt Congregationi Presbyterorum, qui collegialiter modo Religioso sub certo Superiore vivunt.

Denique equites S. Joannis Hierosolymitani, quia sunt verè Religiosi. De reliquis equitibus, dic, ut in n. 746.

3561 Per injectionem violentam manum, intelligitur omnis actio exterior injuriosa, personam Ecclesiasticam violenter tangens, sive immediate, sive mediata, v. g. si vestem tangat. Hinc si quis impropria in Clericum dicat, aut lapidem projiciat, sed lapis eum non tangat, excommunicationem non incurret.

3562 Item nomine manus, venit quodlibet instrumentum, quo sit actio physica injuria, nempe pes, &c. & ponitur manus, quatenus est instrumentum magis solitum ad tales injurias.

Ad hanc igitur excommunicationem incurriendam, tria copulativè requiruntur, factum consummatum, violentia, & injuria, injuria semper est annexa actioni physica, violentia, & nocivæ.

3563 Maistrus ex nostro Astesano summatione & satis actiones, in quibus quis excommunicationem incurrit, vel non incurrit, refert; & quidem incurrit, qui Clericum conspuit, pulvere, luto, vel aqua confpergit, vestem lacerat, aliquid per vim & injuriam de ejus corpore eripit, pileum, v. g. pallium, ita ut actio sit graviter injuriosa, si manu, vel pede, aut baculo eum percutiat. Si manus violentas injicat in equum, cui ille insidet, sistendo per frænum: quia licet talis actio sit levius respectu corporis, est gravis respectu honoris; si eum periequatur, ut in flumen, vel fossam incidat, aut equo decidat. Si in carcere violenter detineat, aut in loco, unde sine dederore exire non possit.

3564 Incurrit, qui aliqua ex his injuriis physicas offendit Clericum mortuum, Pignatelli tom. 6. consult. 5. num. 3. Sperellus dec. 45. n. 56. contra Henriquez, qui Canon est favorabilis statui Clericali, & ideo extendendus. Idem potiori jure dic de clerico dormiente. At non incurrit, qui vestes illi non adhaerentes laceraret. Sequitur ex n. 3561.

Incurrit, qui manu sinistra ad collum Clerici injecta, altera manu supra pugionem apposita; aut qui una manu eo per pectus, aut capucium apprehenso, alteram in forma pugni tenens eum minatur: Si non esses Clericus, te percuterem. Est enim actio physica, violentia,

B b ta,

384 Examen Confessariorum. Tom. I. Pars IV.

2. Violatio clausuræ Monialium ad malum finem: v. à n. 3482.
3. Injectio manus violentæ in Clericum.
4. Provocatio, & pugna in duello: v. tom. I. à n. 2130.
5. Simonia realis scienter contracta: v. tom. I. à n. 1201.
6. Confidentialia beneficialia: v. tom. I. à n. 1264.

PRÆFATI CASUS HIS CONTINENTUR VERSIBUS.

Casus 20. Bullæ Cœnæ

- 3552 1. Hæretici, 2. A Papa appellans, 3. cum fure. 4. Pirata.
5. Augens vestigal. 6. Aut Breve Falsificans.
7. Hostibus arma ferens. 8. Victum quive amovet Urbe,
9. Quos Papa. 10. Aut pietas.
11. Aut sua causa ciet.
12. Præfulibus gravis. 13. Ad laicum spectantia sacram.

14. Sit reus, 15. Aut Judex, qui trahit acta forum.

16. Prælati, 17. Ecclesiæ usurpans jura.

18. Onus & qui.
His statuit 19. Capitis noscit eosque reos.

20. Sedis Apostolicæ terras quique occupat atrox.

- Hos omnes Domini Cœnæ Anathema ligat.

ALII SEX CASUS.

- 3553 1. Jura sacri violata loci, 2. Velseptum sacrarum Virginum. 3. It in Claram cum violentia manus.
4. Simonia fide, 5. Aut factio producta,
6. Duellum.

- Hos intra Italiam, non nisi Papa levat.

EXPOSITIO

- 3554 1. In 3. Casu Bullæ Cœnæ non comprehenduntur, qui furantur in flu-

- minibus, aut in alio mari, sed in mari Pontificis. Nec qui ad alia pergentes, semelex accidenti alterius navis bona deprædantur; sed qui ex professo ibi rapinis dant operam, licet actu nihil fuerint. Nec Catholici infideles persequebantur, & rapientes. Nec si inter spoliatos, & spoliantes sit bellum, quia tunc non dicuntur pirate, sed repressalia facientes.

2. In 4. non comprehenduntur, si bona non sunt Catholicorum. Si quis capit cum suæ vita periculo, & aliter periissent. Si ab hominibus incendio, aut vi demerguntur. Vel si bona naufragantium ab alio capta, ab eo donec aut furto quis accipiat.

3. In 5. Comprehenduntur novæ gabellæ, non antiquæ, nisi quoad novum augmentum.

- Item imposta à non habentibus auctoritatem imponendi. Eam habent Papa, Concilium generale, Imperator, Rex, eam non habent Civitates, & alii Præcipiæ, alterius supremi Principis jurisdictioni subjecti, nisi habeant mixtum imperium.

4. In 6. Incurratur, si in litteris originalibus, aut authenticis Sedis Apostolicæ, aliquid etiam minimum addat, mutet, aut deleat, quod verborum sensum mutet. Non incurritur, si litteræ expiraverint, aut si error grammaticalis corrigatur.

5. In 7. Non comprehenduntur, qui vendunt sine delatione, ut si Christiani in iis partibus degentes illis vendant, aut existentes in propriis locis, v. g. Liburni, vendant Turcicis ad se venientibus.

6. In 10. Comprehenduntur illi, qui Romanum petunt, vel ibi commorantur devotionis, seu peregrinationis causa.

7. In 17. Non comprehenduntur, qui tales fructus mobiles furantur, sicut alii fures, quia hinc non dicuntur sequestrare, nec usurpare, quod est quædam appropriationis species, sed furari. Neque qui bona persona Ecclesiastica usurpat, illi provenientia, non ratione Ecclesiastica, Monasterii, aut beneficii Ecclesiastici, sed ratione patrimonii, aut alterius tituli temporalis, & non Ecclesiastici; nec quando beneficia vacant.

- Hac ex summa Dianæ, Toledo, & Mendoza. Bullæ Cœnæ Pro sex casibus Cœnæ. VIII.

- 3555 Religiosi gaudent immunitate confungi ad proprias Ecclesiæ ob deficitum etiam in ejusdem Ecclesiæ Monasterio commissum: & Superioris, ac aliis extrahentes, incurrit censuram, si eos extrahant ad infligendam poenam in foro externo debitam dilecto intra idem Monasterium commissu. Non incurrit autem, si extrahant ad correctionem. Patet ex dictis à n. 681. ad 684.

- 3556 Quibus accedit decisio Sacr. Congr. Inimicit. in Æfina apud Mattheucci tom. 2. ver. immunit. Eccles. n. 30.

- (Expositus Sacr. Congregationi super Immunitate Ecclesiastica, & controversis jurisdictionibus, Fr. Carolus de Montecchio Ord. Minorum. Observantia Reformatorum S. Francisci, se extractum fuisse de mandato Patris Provincialis ab Ecclesia Conventu Æfina, in quo morabatur, instando propterea declarari incidisse in excommunicationem ipsum Provincialem, quam Fratres cutores: Et eadem Sac. Congr. audititionibus à P. Procuratore Generali O-

allati, inter quas adductum fuit, prædictum Fratrem Carolum extractum fuisse ad correctionem, & ob id ad domum disciplinæ translatum; censuit, Provinciale, aliosque Fratres profectos non incurrisse. Romæ hac die 19. Aprilis 1701.)

EXPLICATUR EXCOMMUNICATIO PERCUSSORIS CLERICI.

3557 Percussorem Clerici, aut Monachi excommunicat Innoc. II. cap. Si quis suadente diabolo in Clericum, vel Monachum manus violentas injicerit, anathematis vinculo subiect, & nullus Episcoporum presumat eum absolvere: comprehenduntur mares, foeminae, mandantes, confluentes, aut ad id positivè efficaciter cooperantes, effectu secuto.

3558 Nominé Clerici, veniunt Clerici saltem prima tonsura initiati, habitum, & tonsuram gestantes, etiam si sint excommunicati, suspensi, interdicti, irregulares, aut verbaliter degradati. Item Clericus conjugatus, si cum una, & virgine contraxit, & habitum a tonsuram deferat. Hi quidem gaudent privilegio Canonis: Si quis.

3559 Privilegium Canonis amittit Clericus.

1. Bigamus vere, quatenus cum duabus contraxit, vel interpretative, quatenus cum una corrupta, lib. I. in 6. tit. de bigamis.

2. Si habitu, & tonsura dimissis, ter monitus non reassumpit, c. Cum contingit 2. de sent. excomm. 3. Qui sine habitu & tonsura, enormibus se immiscet, crassando, latrocinia commitendo, seditiones, aut bella commovendo, &c. v. n. 737. & 787.

3560 Nominé Monachi includuntur Religiosi profecti, & Moniales, Conversi, & Conversæ, c. Cum illorum, & cap. de Monialibus lib. 5. tit. 39. de sent. excomm. Novitii utriusque sexus, etiam si sint admissi ante annum 75. dummodo non sint infantes, sed usum rationis habeant, & hi dicuntur Oblati, cap. Religioso, ac cont. excom. in 6. Tertiarii Mendicantium, si habitum gestent, & in communitate vivant. Musæ Tertiariæ in propriis dominibus viventes, itam coelibem ducentes, juxta formam n. 7. præscriptam Const. Leonis X. Dum intra. Eremita collegia.

Epicopi, aut æviventes, sub obediente Gloss. in cap. Qui vere ius Prælati viventes, cum tacita voluntate 1. quest. 2. & ex usu professionem non emittantur. Et quamvis tudinaria Religio, ad sacerdotum est simili Fratrum Eremitarum. Ridinem scilicet Examen Ecclesiast.

ta, & injuriosa, Sperellus dec. 45. num. 36. cedere non potest: v. à n. 2096. 2100. & à 2115.

3565 Incurrit, qui venenum Clerico p̄abet, statim ac ille b̄bit, Lezana tom. 3. ver. Clericus num. 5. Sperellus dec. 20. etiam si mors non sequatur, quia propinatio veneni est actio exterior physica, violenta, & nociva, ac inde injuriosa; & secuto haustu, habetur effectus secutus sufficiens ad censuram, (nam re Etē ponderat Matthæucci tom. 1. ver. Excom. Canonis n. 29.)

In casu veneni propinati, duplex consideratur effectus, alter est ipsa propinatio, ob quam indubie non incurriteret censura, nisi ea consummata esset, & sic nisi Clericus venenum biberet; alter est effectus veneni; nimurum mors; & iste effectus nullatenus est necessarius ad incurrendam censuram, sicut non est necesse ad effectum, ut mandans eam incurrit, quod Clerici mors, vel corporalis laesio sequatur: sed sat est, quod mandatarius sclopum explodens, Clericum cum pulvere vel aliqua materia attingat, quia semper veritatur, quod violentas manus injecerit in Clericum, per actionem nimurum justitiae repugnatem, ipsam Clerici personam cum injuria & temere tangenter.

Quod si mors sequatur, tunc erit factum enorme, & homicidium.

3566 Non incurrit ipse Clericus, qui se ipsum injuriosè percutiat; quia jus de persona distincta loquitur. Mastris contra aliquos.

Nec aliis, qui causa disciplinæ, & correctionis Clericum percutit, ut Pater, Superior, Praceptor, Senex, aut aliquis propinquus. Constat ex Authentica presbyteros I. cap. de Episcopo, ex cap. 1. de sent. excommun. & in cap. cum voluntate.

Nec qui clam crumenam Clerico abscindit aut vestem tollit; quia non est actio violenta, sed fraudulenta.

Nec qui percutit ad defendendum se, suos, aut suas res, vel honorem, cum moderamine inculpatæ tutelæ.

Nec si percussio sit jocosa, vel casualis, ut quando janitor, vel apparitor turbam arcens percutit Clericum.

Nec si percussio fiat ex subito, & non plenè deliberato animi motu, vel si injuria iudicio prudenti non sit talis, ut ascendat ad mortale.

Nec si ipse Clericus percussioni se submitat, aut consentiat, si percussio non sit injuriosa: v. g. si fiat joco, vel si velit ex alterius manibus disciplinam pati; si vero sit injuriosa; percutiens est excommunicatus etiam si Clericus percussioni consentiat, quia injuria statui Clericalli interrogatur, cui Clericus

Nec qui ratione officii vi extrahit de Ecclesia Clericum diuina Officia turbante, aut ibi indecentia patrarent, Gloss. in ver. Celebrationem: quia præsumitur zelo, & non injuria manus inexcuse.

Pari ratione non incurrit, qui repellit Clericum injustè suam domum occupantem, si alio modo repellere non possit; quia utitur iure suo, addeoque non committit injuriam.

Nec mulier, quæ percutit Clericum super honestate, non puris verbis, sed facto eam insultantem, si alio modo repellere non posse; v. n. 2094.

Nec qui percutit Clericum in fragranti crimine cum uxore, matre, sorore, vel filia repertum, ex cap. Si vero, ut in n. 2096. Incurrit autem, si percutiat non statim, sed interposito tempore, quo dolor sedati posset. Vel si data opera clam expectet, ut in fragranti repertum percutiat; vel si eum cum aliis consanguineis peccantem reperiatur, quia textus cit. ita disponit.

Nec pueri ante annum 14. pubertatis pugnis se percutientes, ut infra de excommunic. in fine.

Nec qui percutit Clericum degradatum degradatione reali, & actuali, ut infra de degradacione.

Nec demum incurrit Summus Pontifex, si Clericum percutiat; quia subjectum censuræ debet esse subditus illi, qui fert censuram; Summus autem Pontifex nullum Superiorum agnoscit, & ideo nullam censuram incurrire potest. Tum quia censura est de jure humano positivo, & Summus Pontifex est supra omne jus humanum positivum.

PERCUSSIO DIVIDITUR

3567 Communiter à Doctoribus in levem, mediocrem, & enormem.

3568 Levis est, que si sine relillatione vestigii, ut quæ sit palma, pugno, pede, baculo, vel lapide vestigium non relinquunt.

3569 Mediocris est, que cum relillatione vestigii, sine tamen muriatiori, nobilibi sanguinis effusione, aut lethali, nec. Ut si talis sit, quod dens, aut c. si stercore vultus foedetur, & similia quæ sit cum muriatione,

3570 Enormis quæ sit cum muriatione, aut cum nobilibi lethali vulnero, vel licet in se sit levis, sit anvis namque erit, si alapa percutitis persona.

tatur Clericus; enormis vero, si Episcopus, Abbas, Provincialis. Levis erit, si sanguis effluat ē natibus, quia sunt organum nimis facile ad emittendum ex levissima causa sanguinem: v. n. 571.

3571 Recensita divisio percussionis in triplicem, est arbitraria, facta à Doctoribus; sed judicio quidem prudenti.

3572 In jure autem ex Constit. 2. Joannis XXII. apud Confessio pag. 19. duplex distinguuntur, levis scilicet, seu modica, & gravis seu enormis; quæ Constitutio, quia valde juvat, affertur, & est, ut sequitur.

(Perfectis literis vestris circa absolucionem excommunicatorum, vos in eis dubitare perspicimus, quæ esset modica, aut levis injuria, circa quam, sicut talis loquitor, absolvendi vobis contulimus potestatem. Ad quod cum sit facti potius, quam juris quæstio, vobis prout possumus, respondemus: illam videlicet modicam percussionem, aut impulsione, pugni, palma, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad livorem, mutilationem membra, fractionem dentis, depilationem capillorum non modicam, vel effusionem sanguinis non excedit, nec tam levissimi ictus, aut pugni percussione sanguis exiret, transire in atrocem injuriam profitemur, ut propter hoc sit ab absolucione talium abstinentum: ut tamen non solum ipsum factum, immo etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut injuriandi, circa hoc diligentius attendatur, & ipsius facti circumstantia, loci videlicet, & etiam persona, quæ sit levis, vel modica, gravis, aut enormis injuria, manifestius cognoscatur. Loci quidem, ut si in theatro, vel in foro coram Rege, Prælato, vel Judece, in Ecclesia coram multis in alio loco publico alicui injuria conferatur. Persona, veluti si Magister, vel Judex, aut etiam Magistratus, aut Prælatorus, Pater, aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel personatu constitutus, ab inferiori, vel humili contra naturam juris patiatur, per hæc quidem graves videantur injuriae; & quæ sint leves, aut modicæ, tanquam ex opposito cognoscatur. Sanè quia negotii natura non patitur, ut ad plenum omnia differantur; iudicium autem talis enormis injuria vestro duximus arbitrio committendum, ut potestatem veltram, cum ad hæc processeritis, tempore, ut circa metas hujusmodi potius, quam ultra eas, circa absolucionem talium procedatur, ne injuriantes de vicina absolucione confisi, defacili in atrocis prorumpant percussionses, vel injurias, & sententias Canonis jam periculosius contemnentes, in excommunicationis sententias procliviis probabantur. Tolere-

3574 In dubio, an percussio sit levis, vel gravis, est censenda gravis. Clericatus c. 27. n. 14. ex extrav. Pii II. apud Navar. c. 27. n. 91. sequitur ex Const. Joanni. XXXII. n. 3572. & ex n. 3564.

3575 Percussor Clerici est vitandus abique eo, quod talis denuncietur, per hoc solum, quod sit notorius percussor Clerici, ita ut nulla valeat tergiversatione celari. Ex extrav. Martini V.

QUANTUM AD ABSOLUTIONEM EPISCOPUS

3576 Potest à percussione levi absolvere, ex cap. Pervenit de sent. excom.

3577 Potest à mediocri, & ab enormi absolvere, si fuerit occulta, ex Decr. Trid. sess. 24. dñ. c. 6. ut in n. 3314. & à publica, si persona excommunicata sit ex impeditis, ut sunt Moniales, &c. juxta dicta à n. 3345.

PRÆLATUS REGULARIS

3578 Potest suos subditos, & Novitios absolvere, nedum à percussione levi, aut mediocri, ex cap. Monach., c. illorum. §. Si Claustrales, &c. Canonica, de sent. excomm. sed etiam ab enormi, ex privilegiis à n. 3375. relativis, Lezana tom. 1. cap. 18. n. 3. Laym. in theolog. mor. lib. 4. tract. 9. cap. 7. n. 10. Tamb. de jure Abb. tom. 2. disp. 14. q. 10. n. 6. Sorbo mer. Absolutionis ordinaria quoad fratres.

Quia in relatis privilegiis, maximè in illo, in quo fuit petitio, qui essent excessus enormes, pro quibus sit ad Sedem Apost. recursum; solum quinque sunt excepti casus,